

Klaver

14.6. hooaeg

Klaver

BALLETT – DRAAMA

KOREOGRAAF, LAVASTAJA, LIBRETIST MARIKA AIDLA

KUNSTNIK MAARJA MEERU

VIDEOKUNSTNIK JANEK SAVOLAINEN

VALGUSKUJUNDAJA IMBI MÄLK

REPETIITOR JELENA KARPOVA

INSPISENT ILLAR RÄTSEP

HELILOOJAD MICHAEL NYMAN, DARIO MARIANELLI, RENÉ AUBRY,
BRIAN CRAIN, KEATON HENSON

LAVASTAJA TÄNAB VALASTE KOHVIK-PUHKEMAJA PERSONALI,
AURA VEEKESKUSE VASTUTULELIKKE TÖÖTAJAJD,
EESTI KULTUURKAPITALI JA HELENA MERZIN –TAMME.

ESIETENDUS 30.01.2016 SADAMATEATRIS

OSADES:

ADA MCGRATH – pole rääkinud sellest ajast peale, kui sai kuueaastaseks. Keegi ei tea, miks, isegi ta ise mitte. Ta isa sõnul on see sünge salavõime ja päev, mil Ada võtab pähe hingamast lakata, jääb ta elu viimaseks. Isa poolt tundmatule Uus-Meremaa mehele naiseks antud.

Varsti lähen koos tütreaga tema juurde, tema maale. Mu abikaasa ütles, et minu sõnatus ei häiri teda. Nii on kirjutatud ja kuulge seda: Issand armastab keeletuid lojuseid, miks ei võiks siis ka tema neid armastada. Imelik küll aga mina ise ei pea ennast vaikijaks, sest mul on klaver. – **Maria Engel**

FLORA – Ada tütar. Looduslaps. Tugeva, elava karakteriga. Õnnelik. Alati koos emaga. Ta on ainuke, kes valdab ema viipekeelt. – **Madli Mägi** (Vanemuise Tantsu- ja Balletikool)

ALISDAIR STEWART – Šotimaalt Uus-Meremaale välja rännanud kahekümneaastase noormehena. Kivistunud vaadetega abielule - naise tunded ei ole tema jaoks midagi arvestatavat. Töökas, nõuab sama ka lähikondlastelt. Unistab suurest farmist ja perest. – **Samuel Lawman / Jack Traylen**

GEORGE BAINES – tegeles varajasest noorusest vaalapüügiga, abiellus prostituudiga, kellest läks aasta pärast sõbralikult lahku. Lahkus Uus-Meremaale, tundmatusse kohta rahu leidma. Rahumeelne ja vaikne. Ta on tätoveeritud maoori kombe kohaselt, kuna lävib maooridega ja peab nende tavadest rohkem lugu, kui eurooplaste omadest. – **George Willé-Williams**

MORAG – Alisdair Stewarti tädi. lahkus Šotimaalt, et paganatele ristiusku viia. Kivinenud vaadetega, aga lahke inimene. – **Janika Suurmets**

Aeg: 19. sajandi keskpaik

Koht: vihmane ja porine Uus-Meremaa, kus vahel paistis ka päikest.

See romaan puudutas, inspireeris, mõjutas...nii nagu tegelased teineteist selles loos. Millist elu pidi elama naine, et olla ühiskondlikult vastuvõetav! Olin lummatud Ada köitvast isiksusest - inimesest, kes kuulab südamega, ei valeta oma tunnete ja seeläbi ka kellelegi teisele, isiksusest, kes suutis avada teised enda ümber uuest küljest, sellisest, mida nad ise oodata ei osanud... Täiesti universaalne küsimus igal ajal - kuidas olla see, kes sa oled, väärtustada ja armastada ennast ja lasta teistel olla, kes nad on?

Marika Aidla

MARIKA AIDLA

Lõpetas 1987. aastal Tallinna Balletikooli. Samast aastast töötab Vanemuise teatris. Lisaks tantsulavastustele on osalenud ooperi-, opereti-, muusikali- ja sõnalavastustes. On teinud tantsuseadeid ja liikumisi lavastustele „Päkapikutajad ja kolekoll“, „Hamlet“, „Daamide önn“, „Lööke taeva all“, „Hercules“, „Pühak“, „Ruja“, „Manon“, „Orpheus põrgus“, „Rehepapp“ jt. Vanemuises esietendus 2013 tema tantsulavastus „Armastusega, Bess“.

Rolle: tädi Pruun (Tšaikovski „Pähklipureja“, lav P. Isberg), Åse (Griegi „Peer Gynt“, lav M. Tommingas), Bertha (Adami „Giselle“, lav S. Feco), Minna Bernays (Pepeljajevi „Sigmund & Freud“), Valge nõid (Lewise „Lövi, nõid ja riidekapp“), Constanze (Mozarti „Don Juan“), Kütt (Volkonski / Tommingase „Väike prints“), Naine (Orffi „Carmina Burana“, lav M. Tommingas), Madame Capuletti (Prokofjevi „Romeo ja Julia“, lav M. Tommingas), Lumekuninganna, Rooside kuninganna (Tšaikovski „Pähklipureja“, lav M. Tommingas), Bamby ema (Austeri „Bamby“, lav J. Savolainen), Linda („Exitus“, lav D. Hartšenko), Mercedes (Minkuse „Quiteria pulm“, lav V. Jansons), Bertalda („Undiin“, lav D. Hartšenko), Prostituut (Piazzolla „Armastuse tango“, lav M. Murdmaa) jpt.

„Inimesed, kes tundsid Ada McGrath'i, jutustasid ikka ja jälle lugu Adast ja tema tiibklaverist. Seda ei pajatanud sugugi ainult naised; kõrtsis ja mõisas arutasid seda ka mehed – mõned värisedes, teised imestades, kui kaugele armastuse või kire nimel ometi võidakse minna. Loos oli midagi vastupandamatut, mis pakkus kõigile põnevust.“

Klaver. Proloog, J. Campion ja K. Pullinger

Oma auhinna pälvinud filmis „Piano“ lõi režissöör-lavastaja Jane Campion ainulaadse ja mõjusa armastusloo, mis kütkestas miljoneid filmisõpru. Romaan, mille Jane Campion koos Kate Pullingeriga kirjutas, uurib põhjalikumalt lummavaid filmitegelasi ja nende saatusi.

Ada McGrath saabub tänu sobitatud abielule koos oma üheksa-aastase tütre ja klaveriga üheksateistkümnenda sajandi Uus-Meremaa põlismetsa. Stewart, Ada mees, keeldub klaverit kaasa võtmast ning see jäetakse randa. Suutmata klaveri paratamatu hävinemisega leppida, sõlmib Ada tehingu tätoveeritud kirjaoskamatu naabri Bainesiga. Kui Ada rannal klaverit mängib, näeb Baines kuidas ta transformeerub kurnatud, tusasest naisest soojaks ja õnnelikuks, ilusaks isikuks. Mees mõistab, et tahab seda naist veel näha, just seda naist, kes rannal klaverit mängib...

Ada võib klaveri tagasi teenida, kui ta lubab mehel oma mängu ajal teatud asju teha. Iga klaveritunni eest saab ta ühe musta klahvi tagasi. Oma otsusekindlusest ja kõigutamatust põlgusest ajendatud Ada satub üha tugevamini komplitseeritud emotsionaalsesse ja seksuaalsesse sõltuvusse, mis on märkimisväärne oma naiivse kire ja hirmuäratava äärmuslikkuse poolest.

Ada kummalise abielu põhjused põimuvad Bainesi ja Stewarti minevikuga.

See lugu on imetusväärne, ent mitte ainult – see on lisaks ka tähendusrikas, draamatiline, üldistav, intensiivne ja unustamatu.

Jane Campion ja kirjandusklassika ekraniseeringute piiratud võimalused

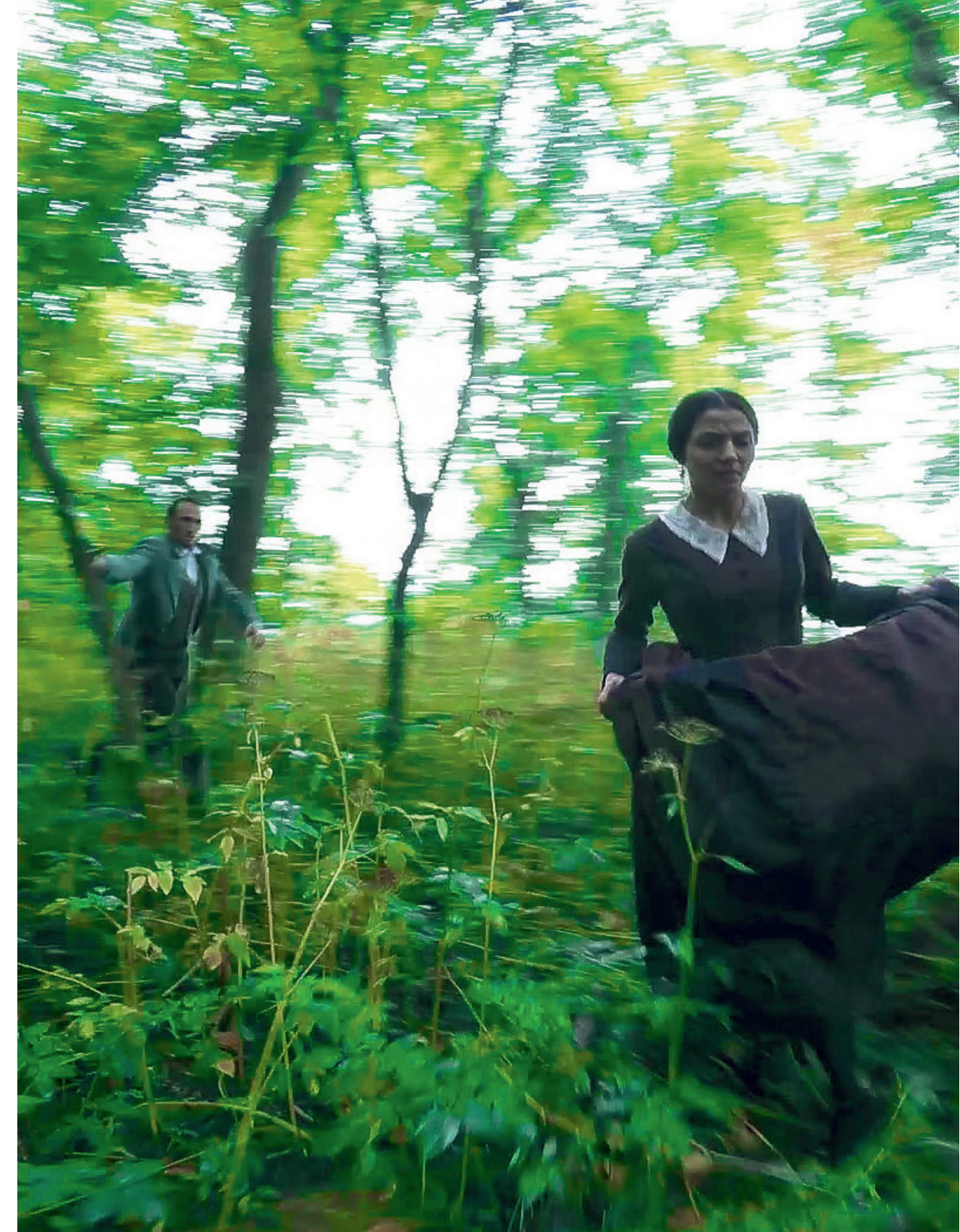
Jane Campioni film „Klaver“ (The Piano; peaosades: Holly Hunter, Harvey Keitel, Sam Neill jt, 1993) püstitab kirjanduse ja kino suhetes mõned huvitavad probleemid. Alustuseks võiks märkida, et film sai teatava väljapeetud analüüsiva arvustuse ja seda on käsitatud kirjandusliku filmina, ehkki tegelikult ei ole ju tegemist mugandusega. Seega kui filmil põhinev romaan aasta hiljem Jane Campioni ja Kate Pullingeri ühisloominguna ilmus, ei saanud seda käsitada vähem kirjanduslikuna kui filmi ennast, nagu film olnuks rohkem romaan kui romaan ise. Filmil põhinev romaan andis õigupoolest vastused mõningatele filmist püsima jäänud küsimustele ja kõrvaldas mõned selles esinenud kahtlähenduslikkused. Seega romaan selgitas (või isegi lihtsustas) filmi ja kahtlemata oli just see üks põhjuseid, miks jäi kirjandusteosena kriitikute seas peaaegu tähelepanuta. Loomulikult on ebatavaline, et filmi peetakse komplekssemaks ja nüansirikkamaks ning see on üldiselt saanud rohkem kirjanduskriitikute tähelepanu kui romaan, millega see on seotud.

/.../ Campion ise omistas oma filmile „Klaver“ konkreetse kirjandusliku põlvnemisloo, rääkides erilisest võlast Emily Brontë romaanile „Vihurimäe“ (1847). Oma intervjuus Miro Bilbrough'le Austraalia ajakirjas Cinema avaldab ta austust Brontële, samuti Ameerika luuletajale Emily Dickinsonile. Campioni jaoks on „Vihurimäe“ nagu „võimas luule hinge armastusest“, mis oli inspireerivaks eelkäijaks tema üsnagi sarnase narratiiviga filmile, milles on juttu igati piiravast kokkuleppeabielust keskklassi kuuluva külma kinnisvaraarendajaga, tormilisest armuloost loodusega paremini kooskõlas oleva mehega, ja seksuaalsusest, mis on vastukaaluks läbinisti vabastav. Mis veelgi huvitavam, „Vihurimäe“ nõmmede lage maastik oli Campioni arvates ideaalselt üle kantav filmi tegevuskohta, Uus-Meremaa läänerannikul asuvale Põhjasaarele, justkui oleksid Brontë romaan ja tema enda film saanud sünkroonseks.

Ken Gelder

„Adaptations: From Text to Screen, Screen to Text“; toimetanud Deborah Cartmell, Imelda Whelehan

The Piano - J. Campion's and K. Pullinger's novel is remarkably seductive and a fine piece of erotic romance writing. It pulls the reader into the setting of mid-19th century New Zealand, and the inner life of main character Ada McGrath, who arrives in New Zealand harbouring a passion for playing her piano, but does not speak. Ada is a dedicated pianist, and will do almost anything to get back her piano from one of the locals, George Baines. For both Ada McGrath and George Baines the piano becomes a symbol of what they desire, but cannot have:

"Ada began to play. She heard George Baines walk up behind her, the floorboards creaking under his weight, and she felt his breath on her neck. He bent low and touched her, running his square, callused fingers along the tender length of her underarm. She stopped playing, raising her hands to the bare skin of her throat. 'Two keys', he said, speaking into her ear, escalating the terms of their bargain. Ada played the first few notes of a hesitant melody. George Baines rested his hand under Ada's wrist - so narrow, the bones so fine. She played and again his hand lingered along the skin of her arm and up into the warm hollow beneath her shoulder. Then he stepped back and Ada, listening closely, heard him discard his undershirt, dropping it on the floor."

The core elements are just a man who cannot read and write, and woman who cannot speak, and a rosewood piano that provides the music that becomes their means of communication - and the setting for their seduction. This is about erotica, and not only that: it is meaningful, dramatic, sweeping, intense and unforgettable. The interweaving of their love affair and the setting of rainy, wild New Zealand bush is completely convincing and apt.

Teatrijuht Toomas Peterson

Balletijuht Mare Tommingas

Draamajuht Tiit Palu

Lavameistrid Veljo Rütli, Aare Kiho, Hendrik Põlluste, Keijo Sepp

Dekoratsiooniala Marika Raudam, Mait Sarap, Ain Austa, Terje Kiho, Ahto Eller,
Andres Lindok, Leenamari Pirn, Sirje Kolpakova, Aleksandr Karzubov, Indrek Ots, Mart Raja,
Armin Luik, Katrin Nigumann, Tarvo Vassil

Kostüümiala Ivika Jõesaar, Liisi Ess, Ruth Rehme-Rähni, Külli Kukk, Edith Ütt, Ivi Vels,
Riin Palumets, Valentina Kalvik, Luule Luht, Tia Nuka, Elli Nöps, Natalja Malinen,
Inkeri Orasmaa, Daisy Tiikoja, Kaire Arujõe, Heli Kruuse, Anneli Vassar, Marit Reinmets,
Olga Vilgats, Mati Laas,

Malle Värno, Juta Reben, Henn Laidvee

Rekvisiitorid Kaie Uustal, Ave Liivamägi, Angelika Aun, Kadri Kaur

Riieturid Raina Varep, Anu Kõiv, Eva Kõiv

Grimm ja soengud Anne-Marie Kivioja-Noormaa

Valgustajad Jaanus Moor, Madis Fuchs

Heli Indrek Asukül

Kava kujundanud Andra Seepter

Kava koostanud Kai Rohejärvi

Fotod Janek Savolainen

Viimseni lihvitud liikumine...

 kinema

Innovation
that excites

UUS NISSAN PULSAR

UUS AUTO, UUS KOGEMUS. TÄIUSLIK KAASLANE.

UUS NISSAN PULSAR

See on nii seest kui väljast dunaamiline auto. Kõige ruumikam salong oma klassis ja palju uuenduslikku varustust teevad perega reisimise väga mugavaks. Vaikne ja kergesti manööverdatav Nissan PULSAR on sinu jaoks nagu loodud.

**NÜÜD EI TASU VÄHEMAGA LEPPIDA.
UUS NISSAN PULSAR PANEB SUL PULSI LÖÖMA.**

BRONEERI PROOVISÖIT JUBA TÄNA!

autospirit

Autospirit Tartu OÜ

Turu 47, Tartu
tel 734 1422
www.autospirit.ee

**NISSANI OMANIK, LIITUGE
BOONUSPROGRAMMIGA!**

YOU+ NISSAN

KASULIK SULLE JA SINU AUTOLE NISSAN.EE/YOU+

Vanemuise aasta toetaja

Kultuur ühendab

emt.ee

elion.ee

ALTIA
— EESTI —
Eristatiks hetkeleks

LARSEN

— COGNAC —

TÕELISE
SEIKLEJA VALIK

PRODUIT DE
FRANCE
www.cognac-larsen.fr

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOOLIGA. ALKOHOOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi, et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti.
Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks.

Fondi on võimalik teha annetusi:

SA Tartu Kultuurkapital / SEB pank 10102052050006 / Sampo Pank 334408570002

Märksõna: VANEMUISE FOND

Vanemuise fond tänab:

Olga Aasavit, Mart Avarmaad, Alar Kroodot, Kalev Kaset, Mati Kermast, Eero Timmermanni,
Tartu linna, Vanemuise advendikontserdil annetajaid.

Aasta toetaja

Aasta toetaja

Aasta toetaja

Ametlik autopartner

Ametlik hotellipartner Tartus

Ametlik hotellipartner Tartus

Ametlik hotellipartner Tallinnas

Postimees

KULTUURIMINISTEERIUM

AS GIGA on Vanemuise Sümfooniaorkestri Kassitoome tasuta suvekontserdi peasponsor.

vanemuine.ee